

Установа адукацыі
“Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Рэктар БДУКМ

 Н.У. Карчэўская

“30 / 12” 2025 г.

Рэгістрацыйны № ВД- 6/5-101 эвуч.

ГІСТОРЫЯ І АРГАНІЗАЦЫЯ ТУРЫЗМУ

*Вучэбная праграма
ўстановы вышэйшай адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці
6-05-0322-03 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны*

Вучэбная праграма складзена на аснове адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі АСВА 6-05-0322-03-2023 па спецыяльнасці 6-05-0322-03 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны, зацверджанага пастановай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 21.08.2023 №274, вучэбных планаў БДУКМ па спецыяльнасці 6-05-0322-03 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны

СКЛАДАЛЬНІК:

Д. В. Герасіме́нак, загадчык кафедры гісторыка-культурнай спадчыны ўстанова адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”, кандыдат культуралогіі

РЭЦЭНЗЕНТЫ

Ю. В. Кавалёва, вучоны сакратар дзяржаўнай установы «Музей гісторыі горада Мінска», кандыдат культуралогіі;

С. А. Пацыенка, дацэнт кафедры менеджменту сацыяльна-культурнай дзейнасці ўстанова адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”, кандыдат культуралогіі

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

кафедрай гісторыка-культурнай спадчыны ўстанова адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў” (пратакол № 3 ад 25.10.2025);
прэзідыумам навукова-метадычнага савета ўстанова адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў» (пратакол № 2 ад 20.12.2025)

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Модуль “Тэорыя, гісторыя і арганізацыя турызму” складаецца з вучэбных дысцыплін “Геаграфія турызму”, “Гісторыя і арганізацыя турызму”, “Турыстычны патэнцыял Беларусі”, “Тэорыя турызму”, “Менеджмент і маркетынг у турызме”, “Тураперэйтынг” і “Эканоміка турызму”. Дадзеная вучэбная праграма прызначана для вывучэння вучэбнай дысцыпліны “Гісторыя і арганізацыя турызму”.

Актуальнасць вывучэння вучэбнай дысцыпліны “Гісторыя і арганізацыя турызму” абумоўлена важнасцю разумення гістарычнага развіцця і сучаснага стану турыстычнай дзейнасці. Этапы станаўлення турызму акрэсліваюць нацыянальныя асаблівасці развіцця турыстычнага патэнцыялу краіны. Сістэма арганізацыі турыстычнай індустрыі мае сваю спецыфіку і ўключае тураператарскую і турагенцкую дзейнасць. Склад прадастаўляемых паслуг турыстычных арганізацый уключае транспарціроўку, размяшчэнне, забеспячэнне харчаваннем, экскурсійнымі паслугамі і іншыя патрэбы людзей падчас падарожжа.

Мэтай выкладання вучэбнай дысцыпліны “Гісторыя і арганізацыя турызму” з’яўляецца фарміраванне ў студэнтаў тэарэтычных і практычных ведаў ў турыстычнай дзейнасці з улікам прыярытэту развіцця нацыянальнага турызму Рэспублікі Беларусь.

Практыка-арыентаваная накіраванасць вучэбнай дысцыпліны “Гісторыя і арганізацыя турызму” прадугледжвае вырашэнне шэрагу задач: даць студэнтам сістэмныя веды аб асноўных этапах і заканамернасцях развіцця турыстычнай дзейнасці; раскрыць спецыфіку прафесійнай дзейнасці ў турыстычнай сферы; выпрацаваць неабходныя практычныя навыкі па апрацоўцы інфармацыі, рабоце з літаратурай і крыніцамі.

Вывучэнне вучэбнай дысцыпліны “Гісторыя і арганізацыя турызму” накіравана на фарміраванне ў студэнтаў наступных кампетэнцый:

БПК-4 Інтэрпрэтаваць гісторыю сусветных цывілізацый, вызначаць асаблівасці этнічных супольнасцей, культур і іх эвалюцыю, агульную сацыяльна-культурную сітуацыю;

СК-10 Ствараць інавацыйныя культурныя праекты, укараняць і ацэньваць іх вынікі, распрацоўваць і выкарыстоўваць інавацыйныя тэхналогіі ў музейнай і турыстычнай індустрыі;

СК-14 Выяўляць і ацэньваць асноўныя тэндэнцыі развіцця навуковых ведаў і сфер іх прыкладання, аналізаваць ключавыя эканамічныя працэсы і іх уплыў на развіццё краін на розных гістарычных этапах.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнты павінны *ведаць*:

- прычыны станаўлення і логіку развіцця турызму;
- практычныя аспекты арганізацыі турыстычнай дзейнасці;
- асаблівасці функцыянавання айчыннай турыстычнай індустрыі.

Студэнты павінны *ўмець*:

- індывідуальна ўсведамляць тэарэтычны і практычны матэрыял;

- карыстацца тэрміналагічным і паняццёвым апаратам турыстычнай сферы;
- прымяняць на практыцы тэхналогіі арганізацыі нацыянальнага турызму.

Студэнты павінны валодаць:

- навыкамі сістэматызацыі атрыманых ведаў;
- уменнем выкарыстоўваць атрыманыя веды на практыцы падчас семінарскіх заняткаў;
- навыкамі індывідуальнай і групавой праектнай работы на занятках.

Пры выкладанні вучэбнай дысцыпліны “Гісторыя і арганізацыя турызму” ўлічваецца яе сувязь з вучэбнымі дысцыплінамі: “Тэорыя турызму”, “Гістарычнае краязнаўства”, “Уводзіны ў спецыяльнасць”, “Геаграфія турызму” і іншымі вучэбнымі дысцыплінамі, якія служаць падмуркам у набыванні прафесійных ведаў па спецыяльнасці “Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны”.

Да эфектыўных педагагічных метадык і тэхналогій, якія мэтазгодна выкарыстоўваць пры выкладанні вучэбнай дысцыпліны, адносяцца: гісторыка-тэматычны падыход; тэхналогіі вучэбна-даследчай дзейнасці; камунікатыўныя тэхналогіі; метады аналізу канкрэтных сітуацый.

Для кіравання вучэбным працэсам і арганізацыі кантрольна-ацэначнай дзейнасці выкладчыкам рэкамендуецца выкарыстоўваць рэйтынжавыя, крэдытна-модульныя сістэмы ацэнкі вучэбнай і даследчай дзейнасці студэнтаў, разнастайныя варыянты самастойнай работы пад кіраўніцтвам выкладчыка, вучэбна-метадычныя комплексы. Для правядзення семінарскіх заняткаў варта выкарыстоўваць метадыкі актыўнага навучання, метады малых груп, дыскусійныя формы.

У адпаведнасці з вучэбным планам, на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны “Гісторыя і арганізацыя турызму” прадугледжана 202 гадзіны, з якіх 98 – аўдыторныя. Прыкладнае размеркаванне аўдыторных гадзін па відах заняткаў: лекцыі – 58 гадзін, семінарскія заняткі – 40 гадзін.

Рэкамендаваная форма правядзення бягучай атэстацыі студэнтаў – тэсціраванне, вуснае апытанне. Форма правядзення прамежкавай атэстацыі – экзамен.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Уводзіны

Прадмет, змест і задачы вучэбнай дысцыпліны “Гісторыя і арганізацыя турызму”. Асноўны паняццёва-тэрміналагічны апарат. Метадалагічныя асновы і прынцыпы вывучэння гісторыі і арганізацыі турыстычнай дзейнасці.

Раздзел I. Гісторыя падарожжаў і турызму

Тэма 1. Перыядызацыя гісторыі турызму

Гістарыяграфія турызму. Падыходы да вызначэння перыядызацыі гісторыі турызму. Агульнагістарычная перыядызацыя М. В. Сакаловай. Перыядызацыі В. П. Грыцкевіча, Г. П. Далжэнкі, Ю. С. Путрыка. Асаблівасці развіцця гісторыі айчыннага турызму. Перадумовы ўзнікнення і развіцця падарожжаў. Роля падарожжаў у сусветнай гісторыі і культуры.

Тэма 2. Гісторыя падарожжаў у Старажытным свеце

Матывацыя і асноўныя мэты міграцый першабытных людзей. Развіццё водных і сухапутных транспартных сродкаў. Падарожжы старажытных егіпцянаў. Сродкі перамяшчэння, развіццё марскога і рачнога транспарту. Суднабудаўніцтва і падарожжы фінікійцаў. Роля марскога гандлю для развіцця новых водных шляхоў. Сістэма гасціннасці ў Старажытным свеце, караван-сараі. Паломніцкія, забаўляльныя вандроўкі старажытных людзей. Матывацыя падарожжаў у Старажытным Кітаі і іншых усходніх дзяржавах. Даследчыцкія падарожжы Ганона. Дыпламатычныя падарожжы Чжан Цяня, вандроўкі Сыма Цяня.

Развіццё падарожжаў у эпоху Антычнасці. Матывы і маршруты падарожжаў. Экспедыцыя Неарха, падарожжы Геродота, Піфея. Сацыяльны статус падарожнікаў. Наведванне здраўніц, рэлігійных месцаў, культурных і адукацыйных цэнтраў, спартыўных мерапрыемстваў і падзей. Транспартныя сродкі ў Старажытнай Грэцыі і Рыме. Падарожжы на марскіх судах. Будаўніцтва дарог і сухапутных перамяшчэнні. Сістэма гасціннасці ў Старажытнай Грэцыі і Рыме. Харчэўні, таверны, пастаяльныя двары, паштовыя станцыі і іншыя ўстановы для падарожнікаў.

Тэма 3. Падарожжы ў эпоху Сярэднявечча

Развіццё эканамічных і культурных сувязей, транспартных сродкаў і шляхоў. Саслоўная дыферэнцыяцыя падарожнікаў. Матывацыя і напрамкі падарожжаў. Сістэма гасціннасці: заязныя двары, корчмы, шпіталі. Роля манастыроў у развіцці падарожжаў. Паломніцтва як вядучы від падарожжа ў Сярэднявеччы. Папулярныя паломніцкія цэнтры: хрысціянскія, мусульманскія, іўдзейскія. Падарожжы ў Іерусалім і Палесціну. Роля гандлю і ваенных паходаў у пашырэнні геаграфіі падарожжаў. Падарожжы нарманаў. Мэты і напрамкі. Экспедыцыі Эрыка Рудога. Роля крыжовых паходаў у развіцці падарожжаў. Дзейнасць ордэна гаспітальераў. Дыпламатычныя і гандлёвыя падарожжы. Арабскія вандроўнікі. Падарожжы Сулеймана, Ібн-

Даста, Ібн-Батуты і іншых у Еўропу, Візантыю, Афрыку, Азію, Кітай, Індыю і г. д. Падарожжы славян у краіны Еўропы і Візантыю. Заваяванні манголаў і сярэдневяковыя пасольскія місіі. Пасольства П. Карпіні, падарожжа М. Пола. Хаджэнне А. Нікіціна ў Індыю і інш. Адукацыйныя цэнтры сярэдневяковай Еўропы. Універсітэты як цэнтры адукацыйнага турызму.

Тэма 4. Вандраванні ў эпоху Вялікіх геаграфічных адкрыццяў

Роля Вялікіх геаграфічных адкрыццяў у пашырэнні геаграфіі падарожжаў. Заваяванні Афрыкі і Азіі. Вандроўкі на Усход Генрыха Мараплаўца, Б. Дыяша. Напрамкі і матывацыя падарожжаў на іншыя кантыненты. Даследчыя мэты падарожжаў. Адкрыццё новых земляў і засваенне новых гандлёвых шляхоў. Пошукі марскіх шляхоў у Індыю, Кітай, Японію. Заваяванні Паўночнай і Паўднёвай Амерыкі. Вялікія вандроўнікі: А. Веспучы, Х. Калумб, Ф. Магелан, В. да Гама і іх адкрыцці. Місіянерская дзейнасць у развіцці падарожжаў. Э. Картэс, Ф. Пісара. Развіццё транспарту і транспартных шляхоў. З'яўленне каравелы і яе роля ў развіцці марскога транспарту. Выкарыстанне компаса і іншых навуковых дасягненняў у навігацыі. Падарожжы XVI ст. Пазнавальныя, даследчыцкія і прыгодніцкія матывы падарожжаў: Дж. Кук, Ф. Дрэйк.

Тэма 5. Падарожжы ў Новы час

Сацыяльна-эканамічныя, палітычныя і культурныя ўмовы развіцця турызму ў Новы час. Змены ў светапоглядзе людзей. Пашырэнне геаграфіі падарожжаў. З'яўленне камерсантаў. Развіццё навуковага турызму. Адкрыццё новых зямель. Навуковыя падарожжы. Падарожжы рускіх мараплаўцаў і падарожнікаў на Усход і Сярэдняю Азію. Кругасветныя экспедыцыі І. Ф. Крузенштэрна. Падарожжы французскіх і англійскіх мараплаўцаў.

Развіццё шляхоў зносін і транспарту. Вынаходніцтва парахода і яго роля ў забаўляльных падарожжах. З'яўленне дыліжанса і арганізаваных перавозак пасажыраў. Чыгунка ў развіцці турыстычных падарожжаў XIX ст. “Усходні экспрэс”. Мэта падарожжа як форма баўлення вольнага часу. Асноўныя напрамкі падарожжаў у эпоху Новага часу. Адукацыйныя і забаўляльныя мэты “Гранд-тур” як характэрная асаблівасць падарожжаў Новага часу. Саслоўна-элітарны і забаўляльны характар падарожжаў. Наведванні горных і марскіх курортаў. Зараджэнне цікавасці да спартыўнага турызму, велавадроўкі.

З'яўленне камфартабельных гасцініц і рэстаранаў. Зараджэнне арганізаванага турызму і дзейнасць Т. Кука. Першае турыстычнае агенцтва “Томас Кук і сын”. Першыя пэкідж-туры і туры выхаднога дня. Танныя туры для турыстаў з асяроддзя рабочага класа. Распрацоўка індыўідуальных тураў. Марскія круізы.

Тэма 6. Міжнародны турызм у XX–XXI стст.

Фактары і ўмовы развіцця міжнароднага турызму. Уплыў сусветных войнаў на развіццё турызму. Развіццё “масавага” турызму. Пашырэнне

індустрыі адпачынку і забаўляльных паслуг для ўсіх слаёў грамадства. Развіццё аўта- і авіятранспарту, чыгункі і іх уплыў на якасць і хуткасць падарожжаў. Пашырэнне геаграфіі турызму. Прынцыпы і стратэгіі развіцця міжнароднага турызму на сучасным этапе. Сучасныя тэндэнцыі развіцця турызму і гасціннасці ў свеце.

Тэма 7. Гісторыя падарожжаў на беларускіх землях

Падарожжы па беларускіх землях і вандроўкі ўраджэнцаў Беларусі ў Сярэдневякоўі. Перадумовы ўзнікнення і развіцця падарожжаў. Эканамічныя, культурныя і палітычныя сувязі з іншымі краінамі свету. Шлях “з вараг у грэкі” і іншыя гандлёвыя шляхі. Прыняцце хрысціянства. Паломніцтва і рэлігійныя падарожжы ігумена Данііла, Іаана Полацкага, Ефрасінні Полацкай, Ігнація Смаляніна і інш. Ваенныя паходы. Адукацыйны турызм. Вандроўкі замежных падарожнікаў па беларускіх землях.

Вандроўкі беларускіх падарожнікаў і падарожжы па беларускіх землях у Новы час. Сацыяльна-эканамічныя, палітычныя і культурныя ўмовы развіцця турызму. Гандлёвыя і дыпламатычныя паездкі. Развіццё гарадоў і індустрыі гасціннасці. Адукацыйныя падарожжы. Дзейнасць Ф. Скарыны, М. Гусоўскага, С. Рысінскага і інш. Паломніцтва. Падарожжы з лячэбнымі мэтамі на беларускіх землях. Краязнаўчыя вандроўкі. Развіццё шляхоў зносін. Папулярызацыя пазнавальнага і спартыўнага турызму.

Тэма 8. Развіццё турызму ў СССР і БССР

Зараджэнне і перыядызацыя савецкага турызму. Сацыяльна-эканамічныя і культурна-ідэалагічныя ўмовы развіцця турызму ў СССР і БССР. Турызм як форма адпачынку працуючых. Дзейнасць камсамола і прафсаюзаў па арганізацыі масавага турызму. Роля краязнаўчага руху ў развіцці пазнавальнага турызму. Ваенна-спартыўны турызм.

Аднаўленне турысцкай базы пасля Вялікай Айчыннай вайны. Самадзейны турызм. Развіццё сямейнага, маладзёжнага і дзіцячага турызму. Стварэнне і дзейнасць клубаў турыстаў пры навучальных установах. Арганізацыя дзіцячага адпачынку. Агульнасавецкія і беларускія здраўніцы. Развіццё транспарту і спецыяльных відаў турызму.

Удасканаленне ўнутрысаюзнага і замежнага турызму, змяненне структуры кіравання турызмам у СССР і БССР. Беларускі рэспубліканскі савет па турызме. Стварэнне і дзейнасць Інтурбюро і Бюро міжнароднага маладзёжнага турызму “Спадарожнік”.

Тэма 9. Турыстычная індустрыя Рэспублікі Беларусь у канцы ХХ – пачатку ХХІ стст.

Крызіс у турыстычнай сферы пасля распаду СССР. Уплыў Чарнобыльскай катастрофы на курортна-рэкрэацыйны патэнцыял Беларусі. Сацыяльна-эканамічныя ўмовы развіцця турызму ў Рэспубліцы Беларусь. Правядзенне ярмаркі “Турбізнес”. Арганізацыйнае афармленне кіравання турызмам у Беларусі. Дзейнасць Міністэрства спорту і турызму Рэспублікі

Беларусь. Мэты і задачы Нацыянальнага турыстычнага канцэрна “Белінтурыст”. Падрыхтоўка кадраў у сферы турызму.

Сучасныя падыходы да развіцця турыстычнай дзейнасці ў Рэспубліцы Беларусь. Рэкрэацыйна-рэсурсны патэнцыял Рэспублікі Беларусь і асаблівасці яго засваення ў пачатку XXI ст. Рэгіянальнае развіццё турызму.

Рост выязнага турызму: прычыны, кірункі. Прыярытэтныя напрамкі развіцця ўязнога міжнароднага турызму Беларусі. Перспектывы пашырэння яго геаграфіі. Развіццё актыўных відаў турызму ў рэспубліцы. Пашырэнне гасцінічнай і рэстараннай сеткі. Стварэнне новых экскурсійных маршрутаў. Сучасны ўзровень канкурэнтаздольнасці турыстычнага комплексу Беларусі.

Раздзел II. Арганізацыя турыстычнай дзейнасці

Тэма 10. Турызм і яго сацыяльна-эканамічныя крытэрыі

Асноўныя паняцці турыстычнай дзейнасці: “турызм”, “тур”, “турыстычная дзейнасць”, “турыстычныя паслугі”, “турыст”, “экскурсія”, “экскурсант”, “падарожжа”, “наведвальнік” і інш. Класіфікацыя турызму па тыпах, відах, формах і катэгорыях. Унутраны, уязны і выязны турызм. Функцыянальная класіфікацыя турызму. Класіфікацыя па інтэнсіўнасці турыстычных патокаў. Паняцце “міжнароднага”, “нацыянальнага” турызму. Функцыі турызму: сацыяльная, эканамічная, гуманітарная. Культурныя, сацыяльныя, матывацыйныя аспекты турызму.

Тэма 11. Тураператарская і турагенцкая дзейнасць

Паняцці “тураператар”, “турагент” і “тураператарская дзейнасць” і “турагенцкая дзейнасць”. Асноўныя функцыі турыстычных арганізацый: камплектуючая, сервісная, гарантыйная. Класіфікацыя тураператараў: тураператары масавага рынку, тураператары спецыялізаванага сегмента рынку, мясцовыя тураператары, уязныя тураператары. Ініцыятыўныя тураператары. Рэцэптыўныя тураператары.

Турагенцкая дзейнасць. Асноўныя задачы турагенцтва. Шматпланавыя і спецыялізаваныя турагенцтвы. Спецыфіка тураператарскай і турагенцкай дзейнасці. Буйнейшыя тураператары Беларусі і іншых краін. Дзейнасць айчынных турыстычных кампаній.

Тэма 12. Тэхналогія распрацоўкі і фарміравання турпрадукту

Турыстычны прадукт як комплекс турыстычных паслуг. Асаблівыя якасці турыстычнага прадукту: недатыкальнасць, непарыўнасць вытворчасці і выкарыстання, зменлівасць і немагчымасць да захавання. Фактары вытворчасці турыстычнага прадукту: прыродныя, культурна-гістарычныя, сацыяльна-эканамічныя. Жыццёвы цыкл турпрадукту: укараненне на рынку паслуг, рост попыту, сталасць і заняпад. Этапы распрацоўкі турыстычнага прадукту. Даследаванне турыстычнага рынку. Фарміраванне асноўнага і дадатковага комплексу паслуг. Складанне тэхналагічнай дакументацыі, інфармацыйна-метадычнае забеспячэнне тура, калькуляцыя тура. Дзяржаўнае рэгуляванне якасці турыстычна-экскурсійнага абслугоўвання.

Тэма 13. Паслугі размяшчэння і харчавання ў турызме

Індывідуальныя і калектыўныя сродкі размяшчэння турыстаў. Тыпалогія гасцініц. Класіфікацыя гасцініц (па месцазнаходжанні, па забеспячэнні харчаваннем, па ўзроўні коштаў, па ўзроўні камфорту, па прызначэнні). Перавагі гасцінічных сетак. Асноўныя і дадатковыя паслугі гасцініц. Формы супрацоўніцтва тураператараў і гасцінічных прадпрыемстваў. Спецыяльныя формы размяшчэння: таймшэр, бунгала, кемпінг, турыстычныя аўтафургоны, турыстычныя інтэрнаты, хостэлы.

Класіфікацыя прадпрыемстваў харчавання. Рэстараны і іх віды. Умовы харчавання ў рэстаранах гасцінічных комплексаў. Метады абслугоўвання ў індустрыі харчавання. Кейтэрынг. Сеткі грамадскага харчавання. Традыцыі харчавання ў Беларусі і іншых краінах свету.

Тэма 14. Транспартныя паслугі ў турызме

Класіфікацыя транспартных сродкаў. Паветраны транспарт у турызме. Формы ўзаемадзеяння турыстычных арганізацый і авіякампаній. Чыгуначны транспарт у турызме. Турысцка-экскурсійныя цягнікі. Супрацоўніцтва чыгункі і авіякампаній. Доўга- і кароткатэрміновыя аўтобусныя перавозкі турыстаў. Трансферы. Аўтамабільныя падарожжы ў турызме. Паслугі арэнды аўтамабіля. Водны транспарт у турызме. Асаблівасці арганізацыі круізаў. Спецыяльныя транспартныя сродкі: ровары, байдаркі і г. д. Камбінаваныя туры. Забеспячэнне камфорту і бяспекі турыстаў падчас паездак.

Тэма 15. Анімацыя і экскурсійная дзейнасць

Сектар анімацыйнай дзейнасці ў турызме. Арганізацыя вольнага часу адпачывальнікаў у гасцініцах. Забеспячэнне культурна-пазнавальнымі і забаўляльнымі праграмамі. Арганізацыя экскурсійнага абслугоўвання. Сутнасць, структура і класіфікацыя экскурсій. Анімацыйная дзейнасць. Забеспячэнне дзіцячага адпачынку. Сусветна вядомыя забаўляльныя цэнтры, атракцыёны, аквапаркі, тэматычныя паркі і іх дзейнасць. Дзіснэйлэнд (ЗША, Францыя, Кітай, Японія), Порт Авентура (Іспанія), Мірабіландыя (Італія), парк Цівалі (Данія) і інш. Наведванне цікавых падзей, фэстаў, свят, канцэртаў і г. д. Арганізацыя хобі-тураў.

Тэма 16. Турыстычныя фармальнасці, страхаванне, бяспека

Сутнасць і віды турыстычных фармальнасцей. Дзейнасць міжнародных арганізацый па спрашчэнні турыстычных фармальнасцей. Працэдура афармлення віз. Упаўнаважаныя органы ў выдачы віз. Дакументы турыстычных кампаній і працэдура іх афармлення. Пашпартна-візавыя фармальнасці. Віды віз. Асаблівасці афармлення віз для наведвання краін Шэнгенскай зоны. Мытныя фармальнасці: сутнасць, асноўныя характарыстыкі. Дэкларацыя тавараў. Санітарныя фармальнасці ў турызме. Фармальнасці пры перавозцы хатняй жывелы, раслін, абсталявання, спартыўных сродкаў і г. д.

Бяспека турыстаў як важнейшы прынцып арганізацыі турызму. Фактары бяспекі: траўматызм і пажарабяпека, уздзеянне навакольнага

асяроддзя, біялагічнае і хімічнае ўздзеянне, псіхалагічныя фактары, звышзвычайныя фактары, палітычныя ўмовы і інш. Інфармаванне турыстаў. Класіфікацыя і віды страхавання ў турызме. Асабістае страхаванне (жыцця, медыцынскіх паслуг), маёмаснае (аўтамабіля, багажу), грамадзянскай адказнасці, паездак (на выпадак іх адмены), асістанс і інш. Забеспячэнне бяспекі для ўнутраных і ўязных турыстаў у Беларусі.

Тэма 17. Арганізацыя і кіраўніцтва дзейнасцю турыстычнай кампаніі

Арганізацыя і кіраванне турыстычным прадпрыемствам. Напрамкі рацыянальнай арганізацыі працы менеджара турфірмы. Укараненне камп'ютарных інфармацыйных тэхналогій. Прафесійныя абавязкі агента, менеджара, кіраўніка турыстычнай кампаніі. Стварэнне спрыяльных умоў працы супрацоўнікаў. Патрабаванні да арганізацыі працоўнага месца супрацоўнікамі турыстычнай кампаніі.

Спецыфіка кіравання персаналам турыстычнага прадпрыемства. Стылі кіраўніцтва. Класіфікацыя стыляў кіраўніцтва. Фарміраванне індывідуальнага стылю. Аўтарытэт кіраўніка. Прыняцце кіраўнічых рашэнняў. Умовы і фактары, якія ўплываюць на якасць і эфектыўнасць кіраўнічых рашэнняў.

Персанал турыстычнага прадпрыемства. Спецыфіка кіравання чалавечымі рэсурсамі ў сферы турызму. Канцэпцыі кіравання персаналам. Ролі і ўзроўні менеджараў. Кадравае планаванне на турыстычным прадпрыемстве. Этапы праектавання кадровай палітыкі. Кіраванне канфліктамі і стрэсамі.

Тэма 18. Культура, этыка, псіхалогія ў сферы абслугоўвання

Этычныя прынцыпы і маральныя катэгорыі сферы абслугоўвання. Прафесійная этыка работнікаў турыстычнай індустрыі. Кодэкс прафесійнай этыкі работнікаў сферы абслугоўвання. Прафесійныя паводзіны работніка турыстычнай сферы. Карпаратыўная этыка. Культура зносін і абслугоўвання. Паняцце камунікатыўнай кампетэнтнасці спецыяліста турыстычнай індустрыі. Асобасныя якасці і неабходныя веды, уменні, навыкі спецыяліста ў галіне турыстычнага бізнесу.

Прафесійныя і псіхалагічныя аспекты работы ў турыстычнай індустрыі. Асноўныя якасці прафесійнай культуры менеджара турфірмы. Тактыка і тэхналогія абслугоўвання кліентаў. Культура абслугоўвання кліентаў у офісе. Абслугоўванне падчас паездак і экскурсійных праграм. Скаргі і канфлікты пры абслугоўванні кліентаў і шляхі іх вырашэння. Прафесійныя стасункі і правядзенне перамоў з партнёрамі.

Тэма 19. Маркетынгавая дзейнасць у турызме

Роля і значэнне маркетынгавых даследаванняў у турызме. Віды маркетынгавых даследаванняў. Этапы правядзення маркетынгавых даследаванняў. Мэты і крытэрыі сегментацыі спажывцоў турысцкіх паслуг.

Стратэгічныя задачы маркетынгу ў турызме. Агульнае паняцце аб тавары (паслуге) у маркетынгу. Класіфікацыя турысцкіх паслуг. Распрацоўка

цэнавай палітыкі ў турызме. Мэты і метады цэнаўтварэння. Віды скідак на турысцкія паслугі. Кошты на новыя і ўжо наяўныя паслугі турысцкай індустрыі. Метады збыту ў турызме. Камунікацыйная палітыка ў турызме. Рэклама, прапаганда, асабісты продаж у турысцкай індустрыі. Фарміраванне станоўчага іміджу турысцкага прадпрыемства.

Тэма 20. Інфармацыйныя тэхналогіі ў турызме

Роля, значэнне і перспектывы развіцця інфармацыйных тэхналогій у турызме. Асноўнае праграмнае і апаратнае забеспячэнне прадпрыемстваў індустрыі турызму. Магчымасці выкарыстання стандартных пакетаў офісных праграм у турызме. Этапы аўтаматызацыі турфірмы. Асноўныя сродкі і метады забеспячэння інфармацыйнай бяспекі.

Напрамкі развіцця інтэрнэт-тэхналогій у турызме, магчымасці выкарыстання вэб-прадстаўніцтваў для фарміравання і прасоўвання турыстычных паслуг. Класіфікацыя турысцкіх інфармацыйных рэсурсаў. Турыстычныя парталы, турыстычныя агенцтвы і іншыя сэрвісы і паслугі сеткі Інтэрнэт. Электронная камерцыя ў турызме.

Тэма 21. Правое рэгуляванне турызму ў Рэспубліцы Беларусь

Турыстычная палітыка: сутнасць і асноўныя функцыі. Сістэма кіравання індустрыяй турызму ў Беларусі. Міжнароднае заканадаўства ў індустрыі турызму. Манільская дэкларацыя па сусветнаму турызму (1980), Хартыя турызму (1985), Гаагская дэкларацыя па турызме (1989), Глобальны этычны кодэкс турызму (1999), Квэбэкская дэкларацыя па экатурызме (2002). Нарматыўна-правое забеспячэнне рэгулявання турыстычнай дзейнасці. Асноўныя палажэнні Закона Рэспублікі Беларусь “Аб турызме” (2021). Стандартызацыя і сертыфікацыя ў турызме.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін		Колькасць гадзін КРС	Форма кантролю ведаў
		Лекцыі	Семінарскія заняткі		
1	2	3	4	5	6
1.	Уводзіны	0,5			
Раздзел I. Гісторыя падарожжаў і турызму					
2.	Тэма 1. Перыядызацыя гісторыі турызму	1,5			
3.	Тэма 2. Гісторыя падарожжаў у Старажытным свеце	4	2	2	выбарачнае апытанне, тэставае заданне, мультымедычныя прэзентацыі
4.	Тэма 3. Падарожжы ў эпоху Сярэднявечча	4	2	2	выбарачнае апытанне, тэставае заданне, мультымедычныя прэзентацыі
5.	Тэма 4. Вандраванні ў эпоху Вялікіх геаграфічных адкрыццяў	2	2	2	выбарачнае апытанне, тэставае заданне, мультымедычныя прэзентацыі
6.	Тэма 5. Падарожжы ў Новы час	2	2	2	выбарачнае апытанне, тэставае заданне, мультымедычныя прэзентацыі
7.	Тэма 6. Міжнародны турызм у XX–XXI стст.	2	2	2	выбарачнае апытанне, тэставае заданне, мультымедычныя прэзентацыі
8.	Тэма 7. Гісторыя падарожжаў на беларускіх землях	2	2	2	выбарачнае апытанне, тэставае заданне, мультымедычныя прэзентацыі
9.	Тэма 8. Развіццё турызму ў СССР і БССР	2			
10.	Тэма 9. Турыстычная індустрыя Рэспублікі Беларусь у канцы XX – пачатку XXI стст.	2			
Раздзел II. Арганізацыя турыстычнай дзейнасці					
11.	Тэма 10. Турызм і яго сацыяльна-эканамічныя крытэрыі	2			
12.	Тэма 11. Тураператарская і турагенцкая дзейнасць	2	2	2	выбарачнае апытанне, мультымедычныя прэзентацыі

1	2	3	4	5	6
13.	Тэма 12. Тэхналогія распрацоўкі і фарміравання турпрадукту	2	2	2	выбарачнае апытанне, тэставае заданне, мультымедыйныя прэзентацыі
14.	Тэма 13. Паслугі размяшчэння і харчавання ў турызме	2	2		
15.	Тэма 14. Транспартныя паслугі ў турызме	2	2		
16.	Тэма 15. Анімацыя і экскурсійная дзейнасць	2	2		
17.	Тэма 16. Турыстычныя фармальнасці, страхаванне, бяспека	2	2		
18.	Тэма 17. Арганізацыя і кіраўніцтва дзейнасцю турыстычнай кампаніі	2	2	2	выбарачнае апытанне, тэставае заданне, мультымедыйныя прэзентацыі
19.	Тэма 18. Культура, этыка, псіхалогія ў сферы абслугоўвання	2	2		
20.	Тэма 19. Маркетынгавая дзейнасць у турызме	2	2	2	выбарачнае апытанне, тэставае заданне, мультымедыйныя прэзентацыі
21.	Тэма 20. Інфармацыйныя тэхналогіі ў турызме	2	2		
22.	Тэма 21. Прававое рэгуляванне турызму ў Рэспубліцы Беларусь	2			
	Разам	46	32	20	

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Літаратура

Асноўная:

1. Воронкова, Л. П. История туризма и гостеприимства : учеб. пособие для студентов, обучающихся по направлениям подготовки специальностям «Туризм» и «Сервис» / Л. П. Воронкова. – Москва : Кнорус, 2021. – 347 с.
2. Гайдукевич, Л. М. Международное сотрудничество по обеспечению безопасности в туризме : учеб.-метод. пособие для студентов учреждений высшего образования по специальности «Международные отношения» / Л. М. Гайдукевич. – Минск : Четыре четверти, 2022. – 102 с.
3. Кабушкин, Н. И. Менеджмент туристической индустрии : учеб. пособие для студентов учреждений высшего образования / Н. И. Кабушкин, О. В. Ежель. – Минск : РИВШ, 2022. – 418 с.
4. Савина, Н. В. Анимационная деятельность и сервис в туристической индустрии : учеб. пособие для студентов учреждений высшего образования / Н. В. Савина. – Минск : БГЭУ, 2020. – 350 с.
5. Чирский, Н. А. Экскурсоведение. Основы экскурсионной деятельности : учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по туристским специальностям / Н. А. Чирский. – 3-е изд. – Минск : РИВШ, 2019. – 283 с.

Дадатковая:

1. Березовая, Л. Г. История туризма и гостеприимства / Л. Г. Березовская. – Москва : Юрайт, 2014. – 477 с.
2. Новиков, В. С. Организация туристской деятельности : учебник для студентов учреждений высшего профессионального образования, обучающихся по направлению «Туризм» / В. С. Новиков. – Москва : Академия, 2013. – 333 с.
3. Организация туризма : учеб. пособие / А. П. Дурович, Н. И. Кабушкин, Т. М. Сергеева [и др.] ; под общ. ред. Н. И. Кабушкина. – Минск : Новое знание, 2006. – 632 с.
4. Соколова, М. В. История туризма : учеб. пособие для студентов учреждений высшего профессионального образования / М. В. Соколова. – 7-е изд., испр. – Москва : Академия, 2012. – 352 с.
5. Шаповал, Г. Ф. История туризма Беларуси / Г. Ф. Шаповал. – Минск : РИВШ, 2006. – 163 с.

Пералік рэкамендуемых сродкаў дыягностыкі вынікаў вучэбнай дзейнасці студэнтаў

Арганізацыя вучэбнай работы студэнтаў накіравана на засваенне лекцыйнага матэрыялу, а таксама на самастойны пошук і падрыхтоўку інфармацыйных матэрыялаў да семінарскіх заняткаў па вучэбнай дысцыпліне.

Для дыягностыкі атрыманых студэнтамі ведаў прадугледжваецца выкарыстанне наступных сродкаў:

- тэставыя заданні па асобных падраздзелах і дысцыпліне ў цэлым;
- пісьмовыя работы па асобных падраздзелах дысцыпліны;
- мультымедыя прэзентацыі па асобных падраздзелах дысцыпліны;
- выступленні студэнтаў на семінарскіх занятках па самастойна падрыхтаваных тэмах.

Выніковая ацэнка вынікаў вучэбнай дзейнасці прадугледжвае правядзенне экзамена.

Метадычныя рэкамендацыі па арганізацыі і выкананні самастойнай работы студэнтаў

Арганізацыя самастойнай работы студэнтаў прадугледжвае падрыхтоўку студэнтамі інфармацыйных матэрыялаў на адпаведную тэматыку, мультымедыя прэзентацый па асобных тэмах вучэбнай дысцыпліны, вывучэння дадатковых крыніц і літаратуры, падрыхтоўцы да экзамена.

Самастойная работа студэнтаў накіравана на:

- фарміраванне навыкаў пошуку і аналізу розных відаў інфармацыі;
- засваенне, сістэматызацыю і трансляцыю атрыманых ведаў у будучай прафесійнай дзейнасці;
- развіццё дадатковых навукова-даследчых навыкаў.

Кантроль за выкананнем самастойнай работы з'яўляецца бягучым і рэалізуецца праз электронную пошту, індывідуальныя кансультацыі, падчас лекцыйных і семінарскіх заняткаў, а таксама падчас правядзення экзамена.

Характарыстыка рэкамендуемых метадаў выкладання

Пры арганізацыі выкладання вучэбнай дысцыпліны “Гісторыя і арганізацыя турызму” рэкамендуецца выкарыстоўваць традыцыйныя формы і метады навучання студэнтаў: лекцыйныя і семінарскія заняткі, а таксама элементы самастойнай работы.

У лік эфектыўных педагагічных тэхналогій, якія спрыяюць развіццю ў студэнтаў крытычнага мыслення, вопыту фарміравання і выкарыстання інструментарыя вучэбна-даследчай дзейнасці, ролевага і імітацыйнага мадэлявання, магчымасці творча засвойваць новы вопыт, вылучаюцца тэхналогіі: праблемнага навучання; кантэнт-аналіз; праектнага навучання; камунікацыйныя і інфармацыйныя тэхналогіі; тэхналогіі вучэбна-даследчай

дзейнасці; метады аналізу канкрэтных сітуацый; іншыя інавацыйныя і інтэрактыўныя метадыкі.